

SOLI DEO GLORIA

EVANGÉLIUMI, KÖZÉLETI FOLYÓIRAT

*Istentől megáldott, békés, boldog karácsonyt,
és lelki gyarapodásban gazdag újesztendőt kíván
a Soli Deo Gloria folyóirat szerkesztősége!*

*„Isten! kit a bölcs lángesze fel nem ér, / Csak titkon érző lelke ohajtva sejt: /
Léted világít, mint az égő / Nap, de szemünk bele nem tekinthet.”*

Berzsényi Dániel így fogalmazta meg Fohász című versében a hitnek csodáját, ajándékát és egyben a korlátait is. Ez az evangéliumi folyóirat a közösségi életünk színterén igyekszik megjeleníteni ezt a csodát, ezt az ajándékot, és természetesen a gyarló ember szép törekvéseit. Ebben való osztozásra hívjuk a kedves olvasókat és a szerzőket is.

ÜNNEPELJÜNK ADVENTTÓL BÖJTIG!

Sokszor rajtakaphatjuk magunkat, hogy nem tudunk úgy igazán, teljes szívvel, lélekkel és részvétellel ünnepelni. A rendezvények szervezői, akár történelmi megemlékezésről, akár kultúráról, akár spirituálisról van szó, már régen tudják, hogy könnyebb feladat a programszervezés, mint a közönségszervezés. Nehéz megnyerni az ünnepre az ünneplőket, mert már az is tehernek bizonyul. Egyszerűbb ott-hon maradni fizikailag, és egyszerűbb magunkban maradni szellemileg. *Pedig ez az egyszerűség egyszerűen önrontó luxus.*

Talán szórakozásra, kikapcsolódásra még van igény, ami azonban jó esetben sem más, mint bűflejtés és fájdalomcsillapítás. Szükségünk pedig gyógyulásra, épülésre, teljességre - a hit nyelvén: üdvösségre - van. Az ünnep szó is innen ered: üdvnap. Nem kikapcsolódás kell nekünk, hanem bekapcsolódás családi örömekbe: pl. születésnap; baráti jóérzésekbe: pl. névnap; nemzeti összetartozásba: pl. történelmi megemlékezés; kulturális minőségekbe: pl. koncert, és lelki élményekbe: pl. istentisztelet. Ezek pont úgy kellene, hogy az embernek, mint a vitaminoknak.

A téli időjárás barátságatlanságában ezeket a barátságos élményeket, éltető erőket különösen is megízlelhetjük társadalmi, vallási, kulturális és néprajzi értelemben egyaránt.

Advent és Karácsony – dec. 1 – dec. 26. – arra hív, hogy ne mondjunk le a szeretetről, mert a szeretet Forrása nem mond le rólunk. Nem hiába várjuk, betér hozzánk, ha hagyjuk. A krisztusi szeretet áldása nem korlátozódik kortársaira, hanem áldást kínál nekünk is. Talán éppen azzal, hogy megbocsátó és nagylelkű szeretetre hív mások iránt. Ez az érzés már önmagában is ünnep.

Aprószentek – dec. 28 – napja arra emlékeztet, hogy sokszor ártatlan gyermekek válnak áldozataivá a fel-

nőttek gonoszságainak. A megemlékezés ünnepélyes elhatározásra hívhat, hogy nem szaporítjuk a gyermekek könnyeit, fájdalmait.

Az Ó- és Újév fordulója – dec. 31 – jan. 1. – hálás ünneplésre hív este, és reményteljes ébredésre reggel. Aki így ünnepel, annak nem fejfájósan és másnappal indul az újesztendő, hanem annak bizonyosságával, hogy a történelem kormánykereke most is jó kezekben van.

Vízkereszt – jan. 6. – családi ünneplésre is hív. Annak kifejezésére, hogy ha emlékezünk Krisztus és saját keresztségünkre, az mindennapos áldást hoz otthonainkba.

A Farsang – jan. 7 – febr. 12. – nem önfeledt, de tu-

datosan valós vídamságra hív. Annak az örömek kifejezésére, hogy az élet Ura már földi életünkben kínál nekünk szeretetnek bőségét, és nem sajnálja tőlünk sem a játékot, sem a humort.

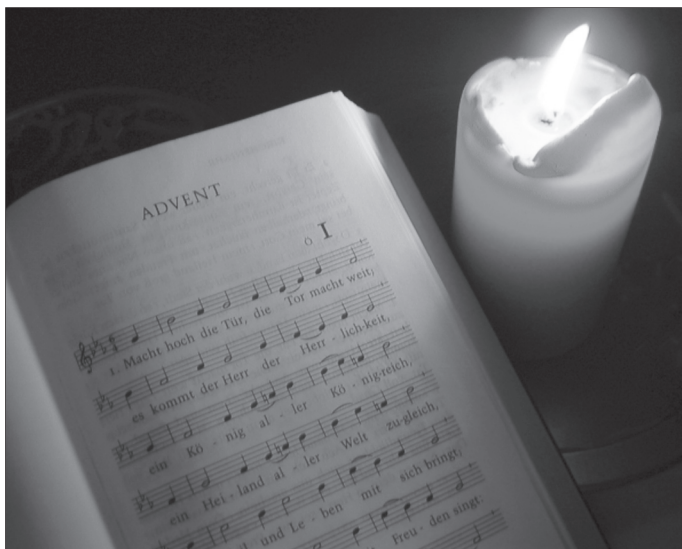
Az Ökumenikus Imahét – jan. 21 – 27. – arra hív mindannyiunkat, hogy imádságos ünnepélyességgel vendéges-

kedjünk egymás templomaiban, és egymás hite által is épüljünk.

A Nagyböjt – február 13 – Húsvét – csendességre, önvizsgálatra szólít. Ennek is lehet közösségi ünnepélyessége, hiszen ha önkritikus önvizsgálatomból bocsánatkérés és megbocsátás születik embertársam iránt, annak kifejezése a legnagyobb ünnep.

Azt gondolnánk, hogy időmilliomosnak és pénzben is gazdagnak kell lenni a fentiek megéléséhez. Ellenkezőleg. Az a fényűző luxus, ha ezekkel a gyógyító, kiteljesítő, üdvözítő meghívásokkal nem élünk. S mindehhez még kínálják magukat a névnapok, születésnapok, évfordulók, társadalmi, kulturális és istentiszteleti rendezvények. Élünk ezekkel, és élünk teljesebb életet ezek által.

Dr. Bóna Zoltán

Az alábbi, ma is aktuális újravetítés-részlet 71 esztendővel ezelőtt, 1942. január 1-jén hangzott el a rádióban Ravasz László református püspök, közíró ajkáról. A szöveget eredetiben közöljük, a bibliai idézeteket a modern fordításból vesszük.

HA ISTEN VELÜNK, KI LEHET ELLENÜNK? *Róm8,31*

Olvasandó: „Nebukadneccar ezt kérdezte tőlük: *Sad-rak, Mésak és Abédnegó! Igaz-e, hogy ti nem tisztelitek isteneimet, és nem hódoltok az aranyoszor előtt, amelyet felállítottam? Készek vagytok-e most, ha meghalljátok a kürt, síp, citera, hárfa, lant, duda és mindenféle hangszer hangját, leborulni és hódolni a szor előtt, amelyet csináltattam? Mert ha nem hódoltok, azon nyomban bedobnak benneteket az izzó tüzes kemencébe. És van-e olyan Isten, aki az én kezemből ki tud szabadítani benneteket? Sadrak, Mésak és Abédnegó így válaszolt a királynak: Ó, Nebukadneccar! Nem szükséges, hogy erre bármit is feleljünk. Van nekünk Istenünk, akit mi tisztelünk: ő ki tud minket szabadítani az izzó tüzes kemencéből, és ki tud szabadítani a te kezedből is, ó, király! De ha nem tenné is, tudd meg, ó, király, hogy mi a te isteneidet nem tiszteljük, és nem hódolunk az aranyoszor előtt, amelyet felállítottál!*” (Dán.3,14-18.)

„... A gondviselés igazi értelmét nagyon kevés ember látja át. Úgy gondolja, hogy a gondviselés egy nagy életbiztosítási szerződés Isten és az ember között. Azt hiszik, Isten mérhetetlenül meghatódik attól a megtiszteltetéstől, hogy mi Őt segítségül hívjuk, s rögtön kötelességének tartja imádságainkat teljesíteni. Ezért bizonyos igényességgel szoktak fellépni Istennel szemben. Megkínávják tőle, hogy életüket megtartsa, szeretteiket megóvja, előmenetelüket biztosítsa, megkímélje őket minden bajtól, nyomorúságtól, szenvedéstől, csalódástól, s mindenhatóságát és örök bölcsességét legelső sorban arra fordítsa, hogy nekik jól legyen dolguk. Az ilyen emberek nem farkodnak az igényekkel. Erre vonatkozik az a történet, amikor egy kisfiú az iskolából hazajöve azt kérdezi: Édesapám, miért hiszünk mi az egy Istenben három Személyt? Nem elég-e egy? Klári nénédnek még három sem elég, mondja inkább szomorúan, mint tréfásan az apa. Nem ismertek-e ti embereket, akiket Isten, maga az örök bölcsesség és mindenhatóság sohasem tud kielégíteni? Akárhogy dédelgeti őket az Isten, mindig olyan arcot vágnak, mintha a mellőzés miatt halálosan meg volnának sértve.

Ezért nagyon fontos meglátni azt, hogy a gondviselés ingyen ajándéka ugyan az örök kegyelemnek, de azért nem csak nekünk van igényünk Istennel szemben, hanem Istennek is igénye van velünk szemben. Egyszóval: a gondviselés Isten szövetséges munkája. Ezt a nagy igényt mélységes értelemmel ábrázolja a felolvasott Ige. Istennek az az igénye velünk szemben, hogy hívek maradjunk hozzá. Ellene ne lázadjunk, maradjunk meg hálás szívvel az ő tulajdonában, még akkor is, ha ezzel egyedül maradunk: még akkor is, ha hihetetlenül nehéz az általános felfogással, közszellemmel és divattal megküzdeni. Lám, Dániel társai is szembe kerültek az egész babiloni világbirodalommal. Hiába parancsolt a kényúr... ők megállottak, és Istennel hívek maradtak.

A gondviselés igazi édes bizonyossága csak olyan szívben ver igazán mély gyökeret, amelyik magát az élő Isten tulajdonának vallja. De az emberi szív magát az élő Isten tulajdonának csak akkor tekintheti, ha érzi méltatlan voltát, látja a kegyelem ész feletti nagyságát, s mindezt a Krisztusban fogadja el, mert Isten a Krisztusban szeretett, a Krisztusban tett tulajdonává, a Krisztus vérével váltott meg, s csak úgy tud tulajdonának tartani, ha Krisztus érdemét átruházza. *A gondviselés csodálatos tényét csak a Krisztusnak átadott szív tapasztalhatja meg.*

1942. nehéz esztendő lesz. Nagyon sokszor kell elhaladnunk a tüzes kemence peremén. Ennek a világnak a fedelme sokszor meg fog kísértetni, és azt fogja követelni, hogy az általa felállított bálványképek előtt hajoljunk meg... De nekünk nem szabad elfelejteni, hogy mi az Isten tulajdona vagyunk, ennek az Istennek tartozunk szövetséges hűséggel. Bálványt nem imádkozhatunk, álló képek előtt meg nem hajolhatunk akár aranyból, akár acélból, akár papírosból valók. Minél tisztábban és erősebben fogjuk érezni, hogy Isten megváltott, tulajdonává tett, szövetséget kötött velünk, hűsége felhat az egekig... annál határozottabban tudunk bizonyosságot tenni arról, hogy ez az Isten a mi Istenünk, ki tud minket szabadítani tüzes kemencéből és minden ellenségünk kezéből... Ő úgy is mindent lát, mindent tud, öröktől fogva szeret, hatalmának határa nincs, s ha ő velünk, kicsoda ellenünk?...”

NÉPSZOKÁSOK ADVENTTŐL VÍZKE

Dr. Kós Károly szerint a „Kis-Küküllő vidéke ismeretlen föld” ... és ezen az „ismeretlen földön” fekszik Erdély talán egyik legismeretlenebb falva: *Désfalva*.

A karácsony a keresztény ember életében Jézus születésének ünnepe. Désfalván a karácsonyi ünnepkör már a Katalin napján megrendezett Katalin napi kosaras bállal kezdetét vette. Ezen a napon a Katalinokat felköszöntötte a család, azaz a szülők, testvérek, rokonok. Ezt követték az András napjához fűződő szokások, amikor az Andrásokat köszöntötték a családtagok, komák, barátok. Ezen a napon a lányok böjtöltek, hogy álmodják meg, ki lesz a jövődöbeli párjuk. Ezen a napon is volt bál. Miklós napja volt a következő jeles nap. Mivel a faluban mindig divatos volt ez a név, mindenki nagyon várta. Nem maradt el e napon a Mikulásjárás sem. A gyermekek szépen kipucolták a cipőiket, és sorba rakták, hogy a Mikulás, ha arra jár, ajándékot tegyen beléjük. Az ajándék általában alma, dió, kockacukor, aszalt szilva volt. Bár a faluban csak unitáriusok és reformátusok élnek, szerdán és pénteken nem ettek húsfélét, lakodalmat se igen tartottak e négy hétben.

A karácsony, mint mindenki tudja, örömnépe: Jézus születésének ünnepe. Ezt a jeles ünnepet vidékenként, de szinte falvanként más és más formában ünnepelték és ünneplik ma is. Désfalván is nagyon régi, ősi hagyományai vannak mind az ünnepre való készülődésnek, mind pedig a karácsonyi ünneplésnek. A karácsonyt megelőzi a nagyhét, amely az ünnepre való felkészülés közvetlen idejét jelenti. Ez a felkészülés kettős: egyrészt a lelki megtisztulást célzó bűnbánat, amely mind a közösségekben, mind pedig az egyéni magatartásban, viselkedésben érzékelhető, másrészt pedig az ünnepre való takarítás, mosás, sütés, főzés. A közösségben történő nagyhéti felkészülés kerete a templomi áhítat reggel és este, amelyhez szorosan kapcsolódik a harangozás. A nagyhéti harangozás minden reggel és estefelé a nagy haranggal történik. Ekkor a harang hívó szavára az emberek a templomba mennek, és közös áhítaton vesznek részt, így készülnek a karácsonyi úrvacsoravételre. Az úrvacsoravétel lehetősége régebben az egyéntől szigorú lelki felkészülést, magatartást, igazi bűnbánást kívánt meg. Megkövetelte, hogy mindenki, aki úrvacsorát akar venni, kerülje a veszekedéseket mind a családban, mind a családon kívül, ne káromkodjon, tartsa be a közösség és egyház erkölcsi szabályait, ne szegje meg azokat, hogy „tisztta lélekkel” járulhasson az Úr asztalához. Aki vétett valamelyik erkölcsi norma ellen, az rendszerint nem vett úrvacsorát.

Az asszonyok és lányok már a nagyhéten igyekeztek minden nagyobb munkát – mosás, takarítás – elvégezni, hogy karácsony szombatjára csupán a sütés-főzés, no meg a karácsonyfa feldíszítése maradjon. Ezen a napon, azaz „*ünnep szombatján*” kenyeret, lepényt, kalácsot sütnek, töltött káposztát, kocsonyát, húsleveset főznek. Ekkor díszítik fel a karácsonyfát is. Régebben cserefa ágat díszítettek fel, amelyre gyertya, kockacukor, pánkó, alma, dió, szőlő került. Ma már fenyőfát díszítenek, és a karácsonyfa alá ajándék is kerül szülőktől, nagyszülőktől – leginkább valamilyen szükséges ruhadarab. A karácsonyeste a család ünnepe, mely csendben zajlik le. Ilyenkor, miután megjött az angyal, együtt vacsorázik a család. Vacsorára kolbászt, májast, töpörtyűt, kocsonyát ettek, utána egy kis bort ittak. Nem készítettek ünnepi vacsorát. A legények ezen az estén csoportokba verődve kántálni indultak, hogy megtiszteljenek minden gazdát. 18-tól 25 éves korig jártak kántálni társadalmi és anyagi helyzettől, valamint foglalkozástól függetlenül. Két csoportba verődve járták be a falut: az első csoport az alszeget és faluvéget, a másik csoport a nagyutcát és a templomutcát. Találkozóhelyük a kultúrház volt. A kántálást mindig a papnál és a tanítónál kezdték, az ablak alatt elénekelték a „*Krisztus urunknak áldott születésén...*” kezdetű karácsonyi éneket. Más éneket is énekeltek, pl. „*Dicsőség menyben az Istennek...*”. Ezt követte egy beköszöntő vers, mint például:

„Megzendült az ének ember, gyermek ajkán, Az Úr Jézus Krisztus születése napján.

Öröme a népnek, öröme a földnek, Örömnépe van az emberiségnek.

A várva várt Jézus immár megérkezett, Jézus, a Mesiás, Ő már megszületett.

Krisztus az árváknak igazi szolgája, Bánatos szíveknek igaz megváltója.

S akik a bűnbánat poharát meritik, Adjon az Úristen boldog jövőt nekik!

Ezt kívánják szívből és lélekből a kántáló legények.”

A végén boldog ünnepeket kívántak. A kántálókat megvendégelték kaláccsal és borral. Pénzt is adtak nekik. A begyűjtött összegből fizették a muzsikásokat a karácsonyi ünnepeken rendezett táncmulatságokon.

—Templomozás után hazamentek, és együtt ebédelt a család. Első napján délután ismét templomba mentek. Újabban karácsony első napja délutánján

RESZTIG A KIS-KÜKÜLLŐ MENTÉN

rendezik a templomban azt az ünnepélyt, amelyen a vallásórán résztvevő gyermekek ünnepi műsort mutatnak be, majd a műsort csomagosztás követi. Karácsony első napján este járnak kántálni a református házassemberek, akik az egyház részére gyűjtenek. A kántálók először a református, azután az unitárius lelkipásztort kántálják meg, azután sorra veszik a református családokat. A református házassemberek is ezzel az énekekkel járnak kántálni: „Krisztus Urunknak áldott születésén.”

Az alábbi köszöntőt mondták a házassemberek:

„Áldjuk és dicsőítsük Ki megáldotta saját életünk,
Hogy ezen az éjjelen drága virágszál
Az emberek közé idvességül beszáll.
E drága virágszál, Jézus példázója Istennek figyelmét
nekünk már lehozta.
Királyok, Királyok, ti, kik emlékeztek.
Emberi sorsunkról el nem feledkeztek.
Lelki boldogságunk ennyire szeretett,
Hogy az idvezítőt nekünk már leküldte.
Békesség Istenünk békére virrassza e házat,
A holnapi napra, a szent karácsonyra,
Hogy őszitendő eljövételére,
Áldjuk és szenteljük sok szerencsével,
Mi is ezt kívánjuk szívből és lélekből a kántáló
emberek.”

Másodnapján került sor a mulatságra, amikor reggel tartó szerepes bált szerveztek. A műsort a tanító és a pap irányításával tanulták meg. Harmad napján ismét volt tánc, azaz felnőtt bál.

Szilveszter estéjén a házassemberek összegyűltek egy családhoz. A legények, azaz a fiatalok kosaras bált rendeztek. Fél 12-kor a falu népe összegyűlt a templom elé. A legények és férfiak felmentek a toronyba, majd háromnegyed 12-kor meghúzták a harangokat háromszor, azt jelezve, hogy meghalt az óév. Azután összehúzták a harangokat. Elénekeltek a 101. ének: „Ó, mi rövid ez az élet”. 12 órakor a nagy harang nyelvvel 12-öt ütöttek. Ez után a pap eltemette az őszitendőt, és köszöntötte az újat. Ez a szokás máig is megmaradt. Ezután elénekeltek a 103-as ének: „Ez esztendőt megáldjad.”, utána vezényszóra háromszor kórusban kiáltották: „Boldog újévet!” Szilveszter estéjén a gyermekek az utcákon csattogtattak és csengették. A gyermekek a házakhoz is beköszöntöttek.

Régebben Szilveszterkor is volt kántálás. A kántálók éjfélre befejezték a kántálást. 23³⁰-tól 24 óráig harangoznak. A kántáló emberek a templom előtt gyülekeznek, ahol eléneklük a fenti kántálási éneket, amelyet az alábbi köszöntő vers követ:

„Itt állunk az újesztendő piros hajnalánál,
Vajon együtt leszünk még az alkonyatnál?
Ebben az újévben merre vezet életünknek útja,
Tövisek közt, vagy virágok közt, csak az Isten tudja.
Ő vezessen igaz úton minden egyes léptet,
Őrizze meg bűtől, bajtól ezt a kicsiny fészket!
Adjon Isten mindnyájunknak víg kacagást, csengőt,
Adjon Isten mindnyájunknak boldog újesztendőt!”

Ezután köszöntő hangzott el a gyülekezet egyik tagja részéről:

„Ismét egy esztendő hanyatlak a sírba,
Nézhetünk utána nevetve vagy sírva.
Sokan bár örömmel búcsúznak el tőle,
Azt várják, hogy külön lesz a követője.
Itt állok magam is, azt óhajtom éppen:
Jobb időket érzünk, mint az elmúlt évben.
A mezőkön áldást, a hazában békét,
Az emberek szívében boldog egyetértést,
Ezért fohászkodunk, ezért ver a szívünk,
Adjon az Úr Isten Boldog Újesztendőt nekünk!”

Újévet köszönteni csak Szilveszter estéjén járnak. Újév napján balszerencsének tartották, ha pénzkidadás volt a háznál. Itatáskor viszont a vályúba vaspénzt tettek, hogy szerencsések legyenek pénz dolgában. Újév első napján az emberek templomba mentek, mind az unitáriusok, mind a reformátusok. Az istentisztelet keretében a tiszteletes urak felolvasták az évi adományokról szóló beszámolót. Újév estéjén szintén bálba mentek a fiatalok, sőt az öregebbek is. Újév és vízkereszt között nem ettek fuszulykát (babot), mert azt tartották, hogy megtelnek sebbel. Ez a hiedelem ma is él.

Január 6-ához, vízkereszt napjához is fűződik néhány néphit. Azt tartották például, ha vízkereszt napján megcseppent az eszterhéj, akkor hosszú tél lesz, ha pedig nem, akkor hamar kitavasodik. *Vízkeresztkor* kezdetét vette a farsang időszaka, amely húshagyó kedden ért véget, azaz a húsvéti böjt beálltakor.

Veres Enikő

ADY ENDRE: KARÁCSONYI REGE

*Szívből kívánjuk, hogy Ady Endre karácsonyi vágya
váljon valóra városunkban! (Szerk.)*

*Harang csendül,
Ének zendül,
Messze zsong a hálaének,
Az én kedves kis falumban
Karácsonykor
Magába száll minden lélek.
Minden ember
Szeretettel
Borul földre imádkozni,
Az én kedves kis falumba
A Messiás
Boldogságot szokott hozni.
A templomba
Hosszu sorba
Indulnak el ifjak, vének,
Az én kedves kis falumban
Hálát adnak
A magasság Istenének.
Mintha itt lenn
A nagy Isten
Szent kegyelme súgna, szállna,*

*Az én kedves, kis falumban
Minden szívben
Csak szeretet lakik máma.*

*Bántja lelkem a nagy város
Durva zaja,
De jó volna ünnepelni
Odahaza.
De jó volna tiszta szívből
- Úgy mint régen -
Fohászkodni,
De jó volna megnyugodni.
De jó volna mindent, mindent
Elfeledni,
De jó volna játszadozó
Gyermek lenni.
Igaz hittel, gyermek szívvel
A világgal
Kibékülni,
Szeretetben üdvözülni.*

*Ha ez a szép rege
Igaz hitté válna,
Óh, de nagy boldogság
Szállna a világra.
És a gyarló ember
Ember lenne újra,
Talizmánja lenne
A szomorú útra.
Golgota nem volna
Ez a földi élet,
Egy erő hatná át
A nagy mindenséget,
Nem volna más vallás,
Nem volna csak ennyi:
Imádni az Istent
És egymást szeretni...
Karácsonyi rege
Ha valóra válna,
Igazi boldogság
Szállna a világra...*

Az esztendő fordulóján hálás visszatekintésünkben és bátor előretekintésünkben legyenek segítségünkre Arany János gyönyörűen megfogalmazott, mély gondolatai.

MAGÁNYBAN

*Az óra lüktet lassu percegéssel,
Kimérve a megmérhetlen időt;
Ébren a honfigond virasztva mécsel,
Homlokra összebb gyűjti a redőt.
Vajúdni meddig tart még e világnak?
Sors! óraműved oly irtóztató:
Hallom kerekid, amint egybevágnak:
De nincs azokhoz számlap, mutató.*

*Jön, jön... egy istenkéz sem tartja vissza...
Mint mélybe indult sziklagörgeteg:
Élet? halál? átok, vagy áldás lesz? – Ah,
Ki mondja meg! ki élő mondja meg!
Vár tétován a nép, remegve bölcsé,
Vakon előtte kétség és homály.
Idő! szakadna bár méhed gyümölcse...
Ne még, ne még – az istenért! – megállj.*

*Oh mert tovább e kétség tűrhetetlen,
A kockarázás kínját érzünk;
De nyújtánók a percet, míg vetetlen
A szörnyű csont, ha rajta mindenünk.
Egy lépés a gomolygó végtelenbe,
Holott örvényzik a lét, a halál:
És mi fogódzunk a hitvány jelenbe:
Tarts még egy kissé, gyöngé szalmaszál!*

*Még egy kevésé... De mely kishitűség!
El, el! ne lássam e dült arcokat!
Ész, egybeforrt vágy, tiszta honfihűség,
Bátorságot nekünk mindez nem ad?
Megvert reménnyel induljunk csatába?
Hitben feladjuk már a diadalt?...
Nem, nem! Szívünk egy vértanú imába'
Megedzve, kezdjük a győzelmi dalt!*

*Az nem lehet, hogy milliók fohásza
Örökké visszamálljon rólad, ég!
És annyi vér – a szabadság kovásza –
Posvány maradjon, hol elönteték.
Támadni kell, mindig nagyobb körökben,
Életnek ott, hol a mártir-tetem
Magát kiforrtja csendes földi rögben:
Légy hű, s bízzál jövődbe, nemzetem.*

*Nem mindig ember, aki sorsot intéz;
Gyakran a bölcs is eszköz, pusztá báb;
S midőn lefáradt az erőtelen kéz,
A végzet tengelye harsog tovább;
Csüggedve olykor hagyja lomha gépül
Magát sodorni az ember fia:
De majd, ha eszmél s öntudatra épül,
Feltűnik egy magasb harmónia.*

*És vissza nem foly az időnek árja,
Előre duzzad, feltarthatlanul;
Csak szélein marad veszteg hinárja,
S partján a holt-víz hátra kanyarúl.
Bízvást!... mi benn vagyunk a fősodorban:
Veszhet közölünk még talán nem egy:
De szállva, im, első között a sorban,
Vásznunk dagad, hajónk előre megy!*

CSENDES HÉTVÉGE A KÖZÖS

A november eleji mátrabázi családok csendes hétvégén kicsik és nagyok, összesen 27 fő kereste ugyanazt: a békét, szeretetet, egymásra figyelmet, az Istent.

Bizonyos hivatások betöltéséhez megfelelő vizsgákat kell tenni. Egyes állásokhoz például tűzrendészeti vizsga szükséges. Azt hiszem, sokan egyetérténné azzal, ha például a „házassági vállalkozások”, „családi kft.-k” létrehozásához is szükséges lenne bizonyos alapfokú ismereteket elsajátítani. Ilyen lehetne Gyökössy Endre szerint a „családi tűzrendészet”, hogy körültekintően bánhassunk a családi tűzhely melegét adó indulatokkal, hogy tudjuk, miként járunk el a tűzhelyből kipattanó szikrákkal.

Jó volna, ha negyedévente a csendes hétvégén való részvételt is előírnák a családok számára. Mert szükségünk van a kapcsolódásra, a minőségi közös időtöltésre, a hitünk megerősítésére szolgáló közös beszélgetésekre, a tanulságos film történetekre, a gyermekeinkkel való közös imádkozásokra, a közös ségépítésre.

Ha van igényünk arra, hogy egy kicsit befelé is forduljunk, tegyünk a családi tűzhely valami szentebb melegéért, akkor nem árt Gyökössy Endre református lelkész szavait megfontolnunk a jézusi életformából fakadó és táplálkozó házassági és családi élettről. „Boldogok azok a házasságok, amelyekben el tudják viselni (szenvetni) egymást szeretetben (Ef 4,12.)” Tehát a másik házasságát. Sőt, értékelnünk kell és saját személyiségünk gazdagodási lehetőségének kell tekintenünk azt. Melyek ennek a másik ember másságát elviselő, elszenvető szeretetnek a jelei?

1. Naponként újra kell kezdeni és akarni is kell ezt az egymásért élest.
2. Arra kell törekednünk, hogy a másik legyen boldog. Ez térül vissza a magunk boldogságaként.
3. Tudjunk örülni a másik örömének. (Ez a házasságok szokásos versengésének, a házasságot megrontó rivalizálásnak az egyetlen ellenszere.)
4. Naponként észbe kell vennünk: házastársunk nem használati tárgy sem az ágyban, sem a konyhában, nem is keresőgép, hanem ember, akit úgy szeretünk, mint magunkat. (1Móz 2.24)
5. Ne a partnerünkön akarjunk mindenáron változtatni, hanem önmagunkon. Ettől változik a másik – magától, önként. Ennek ellenkezője a lelki kanyibalizmus, a másik bekebelezése.
6. Nem lehetek úgy házasság, hogy mindig igazam is legyen. Engedmények nélkül minden emberi kapcsolat megromlik. A házasság is.
7. Gyakorolni kell a veszekedés nélküli jó vitatkozást is. Enélkül unalomba vagy hallgatásba fullad minden emberi kapcsolat. A házassággal együtt.

ÖSSÉGÉRT, A CSALÁDOKÉRT

Az ilyen vagy majdnem ilyen házasságban alakulhat ki az a „fészkekleleg”, amelyben a gyerekek biztonságban érezhetik magukat.

Ahol az anya – ANYA, *édesanya*. A szó való és átvitt értelmében nem szűkkeblű. Gyermekei számára mindig jelen lévő édes-ös biztonság. *A feltétel nélküli szeretet.*

Ahol az apa – APA, *a jó feltételeket adó és szabó szeretet*. Aki úgy *fej*, hogy nem „fejes”, és úgy *korlát*, hogy nem korlátoz, hanem *véd*. Korlát, de olyan, akibe kapaszkodni, s akire később támaszkodni lehet. Ő a támogatva terelő és látva láttató. A magyarázatot

is adó irányító. A felelős felelősségre vonó. Később pedig nőő gyermekeivel gondjait is megosztó társ. Ő alakítja ki a családban a hétköznapi, a mindennapok demokráciáját.

Bízunk abban, hogy akik részt vettek a mátraházi csendes hétvégén, azok vittek haza olyan tüzet, amely soha nem alszik ki, amellyel a családi élet szeretetteljes, békés marad. A közösség pedig erősebb.

Szilvay Gabriella

(Gyökössy Endre: Ketten – hármasban c. könyve alapján)

„...MEGVAN AZ IDEJE A TÁNCNAK...”

A következő sorokban azzal foglalkozunk, hogyan, mi módon is magasztalhatjuk a mi Urunkat. Nem kívánok részletes leírást adni a számtalan lehetőség-ről, ugyanis nincs korlátja, határa, hogy hányféleképp tehetjük mindezt. Azok, akik a Bibliát nem csak forgatják, hanem olvassák is, sok példát kapnak erre. A többi között a címben megtalálható tánc is ezek közé tartozik. Leírásunkat tehát korlátozzuk e köré!

Nem véletlenül mesélek erről. 26 éves egyetemista diák vagyok, kiskorom óta a dunavarsányi református egyház tagja, mely szülői döntést én magam – felelősségem teljes tudatában – felnőttként, a konfirmáció alkalmával megerősítettem. Életem másik – kezdetben szülői hatásra, majd általam is megkedvelt és életformává vált – útja a sportként űzött tánc. Gyermekkorom óta tanulom a különböző zenei irányzatokhoz kötődő mozgáskultúrákat, legyen az néptánc, latin vagy standard tánc, vagy a mai világban a fiatalok körében oly népszerű modern, akrobatikus, csoportos tánc. Így jutottam el odáig, hogy kisvárosunkban 4 éve néhány jó barát és támogató segítségével önálló egyesületet hoztunk létre a fiataloknak, ahol tapasztaltabb táncosok segítségével tanulhatják és gyakorolhatják a lépések széles kombinált variációit.

De hogyan is kapcsolódik mindez a hitemhez, a keresztyén életemhez? Ha jobban végiggondoljuk, nem magában a táncban, a mozdulatokban, a koreográfiákban kell keresni a választ – bár nyilván hozhatnánk példákat a színpadra vitt bibliai jelenségekre, musicalekre, vagy csak zenés-táncos vallási összejövetelekre. A mi kis csapatunkban a keresztyén értékrendet, szellemiséget igyekszem megjeleníteni a fiatalok között. Az órákon fontos feladatunknak érezzük, hogy nemcsak monotonon végigdarált izgasztó edzéseket vezessünk, hanem sokat beszélgetünk, segítsünk egymásnak ez élet egyéb területein,

megosszuk egymással jó és rossz tapasztalatainkat, melyekből mindannyian tanulhatunk! Sajnos napjainkban egyre inkább háttérbe szorul minden oktatási területen a gyermekek nevelése, terelgetése, az értékek átadása. Ezt saját tanulmányaim során is tapasztalhattam, hogy a legtöbb oktatási intézményben semmi más nem számít, csak az, hogy mi van a diák fejében. Egy kicsit abszurd példával úgy fogalmaznék, hogy „steril agyakként” kezelik őket, és nem tekintenek mélyebbre a gyermekek szellemi, lelki, érzelmi kvadránsaiba. A nevelő, példamutató szándék teljes kihálófélben van manapság. Ezt próbáljuk

menteni mi magunk is táncos csapataink összefogásában. Természetesen az

ember sokat hibázik, ront, vétkezik szóban, cselekedetben és gondolatban. A mi feladatunk

nem a tökéletesség, hanem az arra való szándék, törekvés megtanítása annak, aki ezt befogadni képes. A tánc világában is van helye az értékorientált közösségépítésnek. *A hit számomra az öröm és remény forrása, a tánc pedig ennek az örömnél és reménységnek egyik nagyon fontos kifejezése.*

Szerencsésnek mondhatom magam, mert eddigi iskoláim, tanáraim, oktatóim mind talán a legjobbak voltak.

Mégis biztosan tudom, hogy ma egészen más lennék, ha nem tanultam volna rengeteget az egyházi hittanórákból, a templomi prédikációkból, a keresztyén spiritualitásra épülő cserkész-szellemiségből, mindezek életszerű tapasztalásából. Úgy tudom mindezeket a táncban megvalósítani, hogy jó példával, és értékeket képviselve próbálom vezetni foglalkozásainkat rámutatva arra is, hogy hol és Kitől tanulhatják meg azt, ami nehezen oktatható az iskolákban!

A lap minden kedves olvasójának kívánok áldást, békességet!

*Kun László
Willpower Tánc és Sport Egyesület*

EGY ÖRVENDEZŐ GYÜLEKEZETRŐL

A közelmúltban egy pünkösdi afroamerikai közösség istentiszteletén vettem részt az USA-beli Atlantában. Már korábban is találkoztam pünkösdi hívekkel, azonban ez a vasárnapi alkalom megérintő volt. A Stone Mountini Pünkösdi Gyülekezet tagjainak nagy része jamaicai bevándorló. Templomuk nincs, egy épületet bérelnék, amelynek a legnagyobb termében tartják az istentiszteletet. Hétköznap ruhaakciót szerveznek, és ingyenkonyhát tartanak fenn. Büszkén mesélték, hogy a mosdókat most újíttatták fel. Az istentiszteleten hatvanan vettünk részt, ketten voltunk fehérek. Mindenki a legszebb ruháját viselte a legjobban fésült frizurával. A terem is ünnepelőbe volt öltöztetve, középen színpaddal, kórssal és zenekarral.

Ha egy szóval kellene az istentiszteletet összefoglalnom, a gyülekezetet jellemeznem, akkor az **öröm** szót választanám. Örvendező keresztyéneket láttam ott, ragyogó tekinteteket, széles mosolyokat. Fiatalokat, gyermekeket és öregeket. Olyan hangosan énekeltek, hogy beleremegtek a falak. Zengett az egész ház! Ugrálva, tapsolva és táncolva dicsőítették az Urat. A prédikáció kellős közepén a lelkész körberohanta a termet. Magyar szólasmondásunk szerint, „alig fértek a bőrükbe!” Egymást átölelve, egymásért hangosan imádkoztak és sírtak is. Amikor pedig egyedül álltam, átöleltek. Először egy gyermek, majd egy asszony. Azt kívántam közöttük, hogy bárcsak én is ennyire érezném, és át tudnám magamat adni a krisztushit örömének. Annak az örömnek, ami mindannyiunk öröme, bőrszínre, nemre és nemzetiségre tekintet nélkül. Ami az egyetlen biztos vigasztalásunk az életben: az Isten szeretete.

A gyülekezet tagjainak nagy részre valószínűleg súlyos nehézségekkel küzd a hétköznapokban. Otthonuk, szeretteik távol és idegenként élnek Amerikában. Egy asszony a szertartás során megosztotta a gyülekezettel, hogy gyermekét a napokban vesztítette el. Az amerikai egészségügyi biztosítás költsége még az állampolgároknak is megterhelő,

a bevándorlók jelentős része még alapellátással sem rendelkezik. Sok-sok nyomorúság veszi körül őket is, de boldog reménységet éreztem a fájdalmak között. Pünkösdi örömet! Isten lelki jelenlétében való hitet! Isten Igéjébe vetett hitet, és Isten ígéretébe vetett hitet. Nem csüggedő tekinteteket, lógó orrokat, hanem égbe emelt arcokat és kezeket láttam.

Kedves Olvasóim! Elszégyelltem magam. Mi miért nem tudjuk a hit örömét egy kicsit jobban átélni és hathatósabban kifejezni? Szükségünk lenne rá magunknak és környezetünknek egyaránt. Nem a tapsot vagy a táncot hiányolom az istentiszteleteinkről, de a hálás öröm jeleit igen. A mindennapos nehézségek között ennek a gyülekezetnek a tagjai örömet találtak Isten házában, Isten ígéjében, és ez megváltoztatja az egész életüket. Az örömhír egész életüket más minőségűvé teszi.

Mi elmondhatjuk ezt magunkról? Hiszünk mi Istennek és Istenben igazán? S ha elhisszük, hogy a szerető Isten ura az egész világnak és a mi világunknak is, akkor miért titkoljuk örömünket? Ne rejteggessük tovább hitünket, ne szomorkodjunk! Az öröm a miénk is! Isten kezében tartja a mi életünket is. A bizakodásunk alapja nem valami „csalfa, vak remény”, hanem Isten, aki Betlehemben és a Golgotán is „egyszülött Fiát adta, hogy, aki hisz ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” – Jn.3,16.

Igazi ígéretünk van ebben! Aki Istenbe veti bizalmát, tudja, hogy Isten szeret, és minden az Ő szeretetéből fakad. Hittel lehet túllátni és túllépni a mindennapos gondokon, és hittel lehet nemcsak saját nehézségeinket megoldani, hanem mások fájdalmát is orvosolni. S mi más ez, mint a legteljesebb öröm legigazabb alapja.

Ne csüggedjünk! A karácsony örömében, az óév hálaadásában, az újév reménységében a távoli pünkösdi gyülekezet öröme járja át a mi szívünket is, és bátran mondjuk Arany Jánossal együtt: „Vásznunk dagad, hajónk előre megy!”

Dr. Csobolyó Eszter

A RÓMAI KATOLIKUS EGYHÁZ XX. SZÁZADI REFORMÁCIÓJA

A II. VATIKÁNI ZSINAT FÉL ÉVSZÁZADOS ÉVFORDULÓJA (1962-2012)

1959. január 25-én XXIII. János pápa váratlan bejelentést tett Rómában, a Falakon kívüli Szent Pál-bazilikában. Mindössze néhány bíboros jelenlétében a keresztények egységéért végzett imahét végén bejelentette, hogy ökumenikus zsinatot kíván összehívni a római katolikus egyház megújulására. Ez a hír szinte megmozgatta az egész világot, a katolikusokat, a protestánsokat és az ortodoxokat egyaránt, de még a közéletet is, mivel az elmúlt évszázadokban ritkán gyűlt össze a zsinat. Utoljára 1869–1870-ben a Vatikánban tartottak zsinatot, azt megelőzően pedig Észak-Itáliában a reformatori tanok terjedése során előállt teológiai és lelkipásztori helyzet megvitatására Trentóban. Ráadásul a pápai tévedhetetlenség dogmájának kimondása után senki nem gondolt arra, hogy szükséges egy nagy létszámú – püspökökből, bíborosokból álló – zsinat összehívása.

A tényleges zsinati munka, az első ülés (*sessio*) pontosan ötven évvel

ezelőtt, 1962. október 11-én kezdődött el. Az azt megelőző három és fél évben a világ minden táján lévő katolikus püspökök elküldték javaslataikat (*votum*), melyekből különböző témákra vonatkozó hetven tervezetet (*schema*) állítottak össze. Végül tizenhat olyan egyházi és teológiai témára szűkítették a tárgyalandó anyagot, amely már áttekinthető és kivitelezhető volt. XXIII. János pápa elgondolása szerint az egyháznak egy tanbeli fegyelemre és tisztaságra van szüksége, meg kell nyílnia az ökumenikus törekvések felé, és oda kell fordulnia a világ felé is. Az öt évtizeddel ezelőtti *Gaudet Mater Ecclesia* – Örül az anyaszentegyház – kezdetű zsinati nyitóbeszédében a pápa elhelyezte a zsinatok történetében a II. Vatikáni Zsinatot, mely sorrendben a huszonegyedik. A mintegy félórás latin nyelven mondott beszédében XXIII. János pápa utalt arra a személyes meglátásra, amelynek során kimondta, hogy szükséges egy új zsinat, melynek új szellemet kell hoznia, és a keresztény tanítást is új keretek közé kell

helyezni, valamint fontos egy pasztorális áttekintés, mert a keresztények és az egész emberi család egységéről van szó.

A tanácskozáson a püspökök kimondták, hogy szükséges a nem római katolikusokkal való párbeszéd,

mert az egyház tudja, hogy a kapcsolatok sok szála köti össze azokkal, akik megkeresztelkedtek, de nincsenek közösségben „Péter utódával”, a római pápával. Már a zsinatot megelőzően, 1960. június 6-ától Augustin Bea bíboros vezetésével létrejött az úgynevezett Keresztény Egységtitkárság, amely szoros kapcsolatot kezdett kiépíteni az ortodox és a protestáns egyházakkal, melyek képviselőit megfigyelőként meg is hívta a zsinatra. Az ökumenikus nyitottság célja volt, hogy előmozdítsa a keresztény egységtörekvés szellemét, és párbeszédet, együttműködést kezdeményezzen más keresztény egyházakkal.

A katolikus ökumenizmus erre az ötven évvel ezelőtti kezdetre vezethető vissza, mivel a XX. század első felében a pápák inkább gátolták a „pán-kereszténynek” nevezett mozgalomban való katolikus részvételt. A II. Vatikáni Zsinat egyik legfontosabb dokumentumává lett az *Unitatis redintegratio* kezdetű határozat, mely kimondta, hogy a keresztény egység helyreállításának szándéka a Szentlélektől van. Ezzel Krisztus akarata fog teljesülni, ha imádsággal, szóval és cselekedettel a katolikusok a teljes egység elérését szorgalmazzák.

Az ökumenizmust a II. Vatikáni Zsinat az idők jelenek tekintette, ezért fel is szólította valamennyi katolikus hívőt, hogy vegye ki részét az ökumenikus munkából. A zsinat kimondta, hogy egy őszinte és tüzetes vizsgálat szükséges, hogy mit kell magán a katolikus egyházon belül megújítani vagy megvalósítani, mert Krisztus a földi vándorútján járó egyházat az örök reformációra hívja (vö. UR 6).

Dr. Kránitz Mihály

Az Ut Unum Sint Ökumenikus intézet elnöke

CIVIL CENTRUM DUNAVARSÁNYBAN

Örömteljes dolog, ha egy országban a civil szervezetek olyan tevékenységet végeznek, amellyel nem csak saját tagjai, hanem az egész társadalom testi, lelki és szellemi gyarapodást és fejlődését tudják elősegíteni. Még nagyobb öröme ad okot, ha az állam e közösségek jótékony és nemzetépítő mivoltát nem csak elismeri, hanem lehetőségei szerint igyekszik számukra támogatást is biztosítani.

Az állam a civil szervezetek sikeres működéséhez és eredményeihez alapvetően három módon tud segítséget nyújtani úgy, hogy e közreműködés ne veszélyeztesse az ilyen közösségek autonómiáját és civil, azaz polgári jellegét.

A civil szervezetek létének előfeltétele, hogy a közhatalom a polgárok egyesüléséhez való jogát elismerje, továbbá működésüknek jogi feltételeit megfelelő jogszabályalkotással megteremtse. Az egyesüléshez való jog deklarálása a rendszerváltozással egy időben megtörtént. A megfelelő részletszabályozás kialakítása azonban komoly nehézségnek bizonyult. Reményeink szerint ez a probléma került megoldásra az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény megalkotásával. E törvény az elmúlt két évtizedben a civil szervezetek alapításával, működésével és megszüntetésével kapcsolatban felmerülő problémák és ellentmondások szem előtt tartásával került megalkotásra. E jogszabály meghozásával a jogalkotó azt kívánta elérni, hogy az egyesüléshez való jog minél szélesebb körben megvalósuljon, továbbá, hogy a civil szervezetek a társadalom épülését és javát egyértelmű, igazságos és észszerű jogi keretek között, minél intenzívebben szolgálhassák. És mindezt úgy tegyék, hogy e szervezetek ne lehessenek eszközei jogosulatlan előny-szerzés, valamint önző és rosszindulatú érdekek kiszolgálásának.

Az állami elismerés és támogatás egyik legkézzelfoghatóbb módja a szervezetek céljainak anyagi támogatása. Ennek leggyakoribb formája az adó-, és

illetékkedvezmény, valamint a pályázatok útján történő forrásbiztosítás. Az anyagi támogatás mértéke és minősége mérhető és értékelhető, ugyanakkor az, hogy ezek a juttatások valóban arra a célra kerülnek-e felhasználásra, amelyre azt biztosították, sajnos nem minden esetben bizonyos.

A megfelelő jogszabályi háttér és a szervezetek tevékenységének részleges finanszírozása mellett és ezek érdekében az állam megyei hatáskörű civil információs központok működtetésével is segíteni kívánja a civil közösségek aktivitását. E központok egyik célja, hogy a civil szervezetek a működésük

Komoly feladat, megtiszteltetés és örömteli dolog, hogy Pest megyében a Civil Információs Centrum működtetésére az Isten Szolgálatában Református Missziói Alapítvány kapott pályázat útján megbízatást. A Centrum július 1-jén meg is kezdte működését, amely során számos civil szervezetnek nyújtott főként jogi és pénzügy tanácsadást. November 17-én megrendezésre került az első Partnerség Információs Nap az SDG Közösségi Házban, amelyben a Centrum irodája is helyet kapott.

szempontjából legfontosabb témákban, nevezetesen a jogi, pénzügyi, könyvviteli, adózási, forrásteremtési területeken rendezvények, képzések és tanácsadások által tájékoztatva legyenek. Felada-

tuk másik része arra irányul, hogy a civil, az állami és a gazdasági szféra közötti együttműködést és partnerséget elősegítsék. A civil szervezetek, a vállalkozások és a közigazgatási szereplők megfelelő koordinálás mellett képesek lehetnek úgy együtt dolgozni és egymás munkáját segíteni, hogy azzal egymásnak és az egész nemzetnek a javát, sikerét és fel-emelkedését szolgálják.

A törvényhozó úgy látta jónak, hogy e centrumok működtetését civil szervezetekre bízza, amelyek e címet és szolgálatot nyilvános pályázat útján szerezhetnék meg. A címért és szolgálatért pályázó szervezetnek természetesen részletesen be kellett mutatnia, hogy milyen módon képzei el a centrum eredményes működését.

Bízunk abban, hogy szolgálatunkkal a civil társadalom virágzását minél szélesebb körben és minél nagyobb mértékben tudjuk segíteni. Ennek jegyében és az együttműködés reményében mindenki számára rendelkezésre állunk.

*Dr. Bóna Balázs
szakmai vezető*

Pest Megyei Civil Információs Centrum

„A BÖLCSNEK LÓ VALÓ,

mert lóvá tesz az ember, de emberré a ló – mondta Jókai Mór, bizonyára az emberekben való csalódásának és a lovak iránti szeretetének egy ihletett pillanatában. Ez a szellemes és sok igazságot tartalmazó mondás mintegy összefoglalja azt, amiről az előző számban olvashattunk, nevezetesen azt, hogy sokat tanulhatunk az állatoktól.

hallgatnak, az mind magyar szó. Van azonban kettő, a Mythos és a Dorisz, amelyek „még magyarabbak”, mivel *őshonos magyar tenyésztésű fajták*. Mythos fajtája *gidrán*, Dorisz fajtája *furiozo*. Az alábbiakban a magyar fajtákról, s köztük e kettőről olvashatunk. (Szerk.)

A ló a kutya mellett az ember legrégebben háziállata. Vele volt munkában, harcban, sőt élmezse az embert húsával, tejével: a kumisz erjesztett kancatej. Bőre, patája igen fontos nyersanyag. Trágyája a föld táperezének pótlására és a csiperkegomba termesztésére szolgál. A melegágyak igen fontos fűtőanyaga. Az ember szolgálja munkában és harcban. Sőt, a pogány hitéletben is szerepe van, a táltosok fehér lovat áldoztak isteneiknek.

Azt mondják, hogy a magyar lovas nemzet. Ez így is van. Sajnos a botcsinálta „lovaglőiskolák” tulajdonosai nem magyar lófajtákat használnak sportcélra, hanem úgynevezett divatlovakat. Ahogy a divat változik, különböző lófajták kerülnek be az országba, lerontva a tenyészállományt, majd eltűnnek. Sajnos ezzel a „lőszaporítók” átkecsesztetik a magyar lófajtákat minden szakmai ismeret nélkül, és létrejönnek különböző torz és korcs formák, rossz tulajdonságokkal. De most csak a magyar lófajtákról beszélünk:

Azóta sok minden igazolta a Soli Deo Gloria Közösségi Ház Jóságportáján ezt is, de azt is, amit a természet és benne az állatok gyarlóságáról írtunk még a korábbi lapszámban. De ez sem változtat azon, hogy érdemes az állatokra figyelni, jó szeretettel gondoskodni róluk, és hogy lehet tanulni tőlük.

A mi esetünkben – miután oroszlánunk nincs – nem vitás, hogy a lovak azok, akik a királyi trónt elfoglalják, s leginkább partnerei, tanítói lehetnek az embernek.

Ezt a partnerséget már sok gyermek és felnőtt felfedezte. Öröm látni ezeknek a barátkozásoknak a pillanatait. Az sem titok, hogy ezeknek a barátságoknak a fejlődését mind a lovak, mind pedig a lovak gazdái szívesen látják.

De kik is ezek a lovak? Ők négyen: a Mythos, a Dorisz, a Khárisz és a Szellő. Magyar lovak, mert itt születtek, itt élnek, s amennyi emberi szóra

A lipicai fajtát az Osztrák-Magyar Monarchia idején tenyésztették ki hét törzsből magyar szakemberek. A csödörök andalúziai eredetűek. Legnevezetesebb törzsmének: Furioso, Conversano és Neopolitano. Igen értelmes lófajta, tanulékony és fegyelmezett. Kiváló, nyugodt hátsóló. Lovaglásoktatásra alkalmas sportló.

A nóniusz lófajta a XIX. században Európa legjobb lovának számított. A mezőhegyesi ménesbirtokon kitenyésztett fajta 3 típusa jött létre: a kis, a közepes és a nagy nóniusz formában. Elsősorban mezőgazdasági és katonai célokra használták. Kiváló kocsiló és hátsó. Pej vagy fekete színben tenyésztik. Gyakori színváltozat a közkedvelt nyári fekete. Sajnos a második világháborúban a románok zsákmánya lett a ménes, és szétszórva közhasználatba kerültek az értékes törzskönyvezett mének és kancák.

A Gidrán, a későbbi kisbéri félvér a második vi-

teztek. A második világháborúban nagy veszteség érte a fajtát, de magyar és vend tenyésztők a világháború után elsősorban Lengyelországban és Horvátországban sikeresen visszatenyésztették.

A mai ló törzsfejlődése: a pliohippusból fejlődött ki az equus caballus, amely a szétvált erdei lófajtákon, a tarpán és przewalski lovon keresztül fejlődött a mai lóvá, amellyel párhuzamosan kialakult a számár és a zebra is.

Mivel a lovakat a „lábukról fejk”, foglalkozni kell a különböző járásformákkal is. A ló járásmódja lehet: lépés, ügetés, vágta (hosszú vágta, rövid vágta, vadász vágta, verseny vágta), poroszka. Ezek abban különböznek egymástól, hogy különböző sorrendben érinti a talajt a ló lába. A lovak várható élettartama 20 év, de az arabiai származású Shagya 38 éves korában pusztult el. A ló színei: sötét sárga, pej, fekete, szürke, sárga, tűzött, fakó (legismertebb az izabellafakó).

lágháborúban kiváló hátsó katonaló volt. Sárga színű, igen magas ló, az állomány java a Don-kanyarban veszett el, itthon csak az apró természetűek maradtak meg, és ezekből alakult ki a mai kisbéri félvér, sportcélra kitenyésztve. Nota bene nagyszüleim 2 törzskönyvezett tenyész gidránja is a Don-kanyarnál „halt hősi halál”-t, amelyről a II. Magyar Hadsereg írásban értesített.

A tarpán, a przewalski ló és a hucul a honfoglalás lovai voltak. Utódaik a Kárpátokban található kistestű hegyi lovak.

A hidegvérű lovak közül a magyar tenyésztésű muraközi ló a XIX. században keletkezett úgy, hogy magyar melegvérű lovakat ardenni lovakkal keresz-

Tarka lovat a magyar ember soha nem tenyésztett, abból mindig konzumkérdest csinált. A tarka ló amerikai módi. Fehér lóról akkor beszélünk, ha a szőre és a bőre is fehér, ez albínó: az ilyen lovat a táltosok mindig az isteneknek áldozták fel. A fehér szőrű, palaszürke bőrű lovat mindig szürkének nevezzük. A lovon fehér folt csak a fejen vagy a lábvégeken lehetséges. Fejen: csillag, orrcsík, orrfolt, hóka és lámpás lehet. Lábon fehér folt: szárban kesely, félszárban kes-

sely vagy csüdben kesely lehet. Csókaszem és a sávozott pata nem kívánatos.

A ló öt érzékszerve igen kifinomult: látás, hallás, szaglás, ízlelés, tapintás. A tapintása olyan kifinomult, hogy még katonai körülmények között közelharcban sem lép földön fekvő emberre. Az ízlelés finomságára példa, hogy a Kincsem nevű versenyló 52 nemzetközi versenyen vett részt, és mindegyiket megnyerte, de külföldön is csak hazai vizet hajlandó inni. Magyarországról kellett szállítani a vizet utána versenyére, még Amerikába is. Lehet, hogy azért volt a vízben szakértő, mert nemzetközi hírre előtt vízholdó ló volt? Vagy talán ez hazafiságának a jele?

Dr. Teleki József

„Dicsőség a magasságban Istennek, és a földön békesség, és az emberekhez jóakarát.” (Lk.2,14.)

A REFORMÁTUS EGYHÁZKÖZSÉG ÉS A SOLI DEO GLORIA KÖZÖSSÉG ESEMÉNYNAPTÁRA

December 2.	14:30	Adventi Családi Nap – SDG Közösségi Ház
December 9.	10:00	Adventi zenés istentisztelet – Református templom
December 16.	10:00	Adventi istentisztelet – Református templom
December 22.	18:00	Adventi bűnbánati istentisztelet – Református templom
December 23.	10:00	Adventi istentisztelet – Református templom
December 24.	17:00	Karácsonyi gyermekműsoros istentisztelet – SDG Közösségi Ház
December 25.	10:00	Karácsonyi úrvacsorás istentisztelet – Református templom
December 26.	10:00	Karácsonyi úrvacsorás istentisztelet – Református templom
December 30.	10:00	Vasárnapi/aprószenetek istentisztelet – Református templom
December 31.	18:00	Óévi hálaadó istentisztelet – Református templom
Január 1.	10:00	Újévi úrvacsorás könyörgés – Református templom
Január 6.	10:00	Vízkereszt ünnepi istentisztelet – SDG Közösségi Ház
Január 6.	11:00	Nyilvános Egyházközségi Közgyűlés – SDG Közösségi Ház
Január 6.	13:00	Újévi szeretetvendégség – SDG Közösségi Ház
Január 6.	16:00	Újévi koncert a Légierő Zenekarával – SDG Közösségi Ház (a repertoárban vallási, népzenei, klasszikus filmzenei és örökzöld dallamok szerepelnek majd)
Január 24.	18:00	Egyetemes Imahét ünnepi istentisztelete – SDG Közösségi Ház
Február 9.	19:00	A cserkészek jótékonyági bálja – SDG Közösségi Ház
Február 16.	18:00	Nagyböjti bűnbánati istentisztelet – Református templom
Február 17.	10:00	Böjtfői úrvacsorás istentisztelet – Református templom
Március 24.	10:00	Virágvasárnapi istentisztelet – Református templom

A Soli Deo Gloria Közösségi Házban minden kedden 17:30-kor bibliaórát tartunk.

*A fenti istentiszteletekre, rendezvényekre, programokra
minden érdeklődőt nagy szeretettel várunk!*

IMPRESSZUM

SOLI DEO GLORIA – evangéliumi, közéleti folyóirat

Ingyenes, időszaki kiadvány

Kiadó: SDG Közösség

Főszerkesztő: Dr. Szilvay Balázs

Szerkesztőbizottság: Csobolyó Katalin, Dr. Bóna Balázs, Kun László, Veres Enikő

Készült: az Ex-Kop Nyomdaipari Bt. gondozásában

Példányszám: 1.000

Cikkek leadása: folyamatosan, a szilvay.balazs@freemail.hu e-mail címen